

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izveniši nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič à Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, večji inserati petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. »Slovenski Narod«
velja letno v Jugoslaviji 144.— Din, za inozemstvo 300.— Din. — Rokopisi se ne vračajo. — Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Poskušeni atentat na španskega diktatorja

Sinoči je neznanec oddal na barcelonskem kolodvoru na Primo de Rivero dva strela in ga napadel z bodalom — Diktator je samo lažje ranjen z bodalom, oba strela pa sta zgrešila cilj — Atentator blazen?

Pariz, 29. marca. Semkaj je ponoči prispela vest, da je bil sinoči izvršen v Barceloni atentat na španskega diktatorja Primo de Rivero. Podrobnosti niso znane. Ve se le toliko, da je bil general Primo de Rivera lažje ranjen. Atentatorja so prijeli in zaprli. Kdo je, še ni ugotovljeno.

Rim, 29. marca. Tukaj so razširjene vesti, da je bil v minuli noči izvršen atentat na generala Primo de Rivero. Atentator je na barcelonskem kolodvoru streljal na diktatorja in ga lažje ranil. Atentatorja so prijeli.

Barcelona, 29. marca. Dasi čuvajo oblasti o sinočnjem atentatu na diktatorja generala Primo de Rivero najstrožjo tajnost in je tudi listom zabranjeno, poročati o tem dogodku, se vendar le izvejo nekatere podrobnosti. Diktator Primo de Rivera se je sinoči okrog 20. vračal s posebnim vlakom z inspekcijskega potovanja v Barcelono. Glede na zadnje nemire in demonstracije proti režimu so varnostne oblasti podvzele obsežne varnostne mere, da bi preprečile morebitne incidente. Peron je moralo občinstvo izprazniti in so ostali na kolodvoru samo železniški uslužbenci in močan oddelek policije.

Ko je privozil vlak na postajo, ga je obkolil policijski kordon, ki je tvoril tudi špalir vse do izhoda, kjer je čakal diktatorjev avto. General Primo de Rivera je izstopil v spremstvu dveh oficirjev in stopal skozi špalir proti izhodu. V istem hipu se je približal izhodu nek moški, navidezno železniški uslužbenec, ki so ga policijske straže pustile pasirati. V trenutku, ko je šel Primo de Rivera mimo njega, je potegnil samokres ter oddal na diktatorja dva strela, z drugo roko pa je istočasno potegnil bodalo in ga zasadel diktatorju v hrbet. V prvem hipu je nastala splošna zmeda, že v naslednjem trenutku pa so policaji planili na atentatorja, ga pobili na tla, razorožili in povezali.

Primo de Rivera je bil le lažje ranjen. Oba strela, ki jih je oddal atentator, sta zgrešila cilj, šla mimo glave ter se zapčila vleseni oboj ob zidu. Le z bodalom je zadal atentator diktatorju lažjo rano na hrbtu. Rana pa je neznatna in ni nevarna. Primo de Rivera je odredil, naj atentatorja takoj zasilijo, nato pa se je mirno odpeljal na stanovanje, kjer mu je poklicani zdravnik razkužil in obvezal rano.

Na policiji so vso noč zasliševali atentatorja, ki pa ni hotel ničesar izpovedati. Na vsa vprašanja je dal samo stereotipni odgovor: »Hočem ubiti diktatorja«. Kdo je, doslej niso mogli ugotoviti. Ve se le toliko, da ni v železniški službi in da si je nadel železničarsko obleko samo za to, da se je mogel vtihotapiti na kolodvor. Star je okrog 30 let in govori katalonsko narečje. Policija meni, da atentator ni normalen ter da gre za dejanje blazneža.

Kljub skrbnemu prikrivanju se je vest o atentatu naglo razširila po vsem mestu in vzbudila najrazličnejše komentarje.

Nov pravilnik o podpori ponesrečenim rudarjem in o obratovanju rudnikov

Unifikacija obratovanja v državnih in privatnih rudnikih. — Pravilnik o polaganju rudarskih izpitov.

— Beograd, 29. marca. V direkciji ministrstva šum in rud je izdelan pravilnik za pomoč ponesrečenim rudarjem v primeru nesreče. Ta pravilnik bo obvezen za vse naše rudnike, tako državne kakor privatne in predvideva pomoč za one delavce, ki bi jih zadela nesreča v rudniku. Dalje ureja višino odškodnine v slučaju trajne ali začasne, popolne ali delne nesposobnosti za delo.

Izdelan je tudi poleg tega specialni pravilnik za delo v vseh rudnikih.

Namen tega pravilnika je, dvigniti našo rudarsko industrijo na skupni, edinstveni nivo dela. Predvidena je tudi kontrola direkcije ministrstva za šume in rude nad delom posameznih rudnikov.

Končno je bil sestavljen v okviru te direkcije tudi pravilnik za polaganje izpitov rudarskih inženjerjev. Te posebne izpite bo treba polagati v Beogradu v direkciji rud in bo šele po končanem izpitu inženjer lahko stopil v državno ali privatno rudarsko službo.

Prve razprave pred Državnim sodiščem

bodo pričele še le v drugi polovici aprila. — Doslej je obtoženih okrog 20 oseb.

— Beograd, 29. marca. Pred državnim sodiščem se bodo pričele po dotedanjem razporedu prve razprave sredi meseca aprila. Tekom prihodnjih dni bo določeno, katere zadeve bodo kot prve obravnavane. Državni pravilnik dr. Učovič je sestavil že večje število obtožnic proti krivcem, spadajočim pod kompetenco državnega sodišča. V zaporu beogradskega prvostopnega sodišča je okoli 20 oseb, ki pridejo pred državno sodišče. Ostali krivci, ki bodo morali odgovarjati za svoje postopanje pred državnim sodiščem, so začasnno še zaprti pri prvostopnih sodiščih v notranjosti države. Preiskave se vodijo s sodelovanjem preiskovalnih sodnikov državnega sodišča in se dopolnjujejo ter razširjajo po pripombah državnega pravdnika dr. Učoviča.

Konferenca o reorganizaciji poštnega prometa

Med zastopniki generalne direkcije pošt, prometa in plovitve je bil sestavljen nov vozni red za poštne ambulante.

— Beograd, 29. marca. V Beogradu je pričela zasedati konferenca predstavnikov ministrstva pošt in telegrafa, zastopnikov železniških direkcij in predstavnikov rečne in pomorske plovitve. Vozni red ambulantnih pošt je sestavljen tako, da omogoča hitro opravljanje pisemskih in ostalih poštnih pošilk. Posebna pozornost je bila posvečena odpravi novin. Sklenjeno je bilo, da se morajo novine odpravljati

kar najhitreje ter da imajo prednost pred navadnimi poštnimi pošilkami.

Kralj Zogu poseti evropske prestolice

— Rim, 29. marca. Italijanski državni podtajnik za zunanje zadeve Grandi je odpotoval v Tirano, da se tam dogovori glede kronanja kralja Zogu. Glavni namen Grandijevega potovanja v Tirano pa je dogovor glede poseta kralja Zogu v Rimu in ostalih evropskih prestolicah.

Revolucija v Perziji?

— London, 29. marca. Po še nepotrebnih vestih iz Teherana je izbruhnila v Perziji revolucija. Uporniki so umorili guvernerja. Povod za nemire je dala najnovejša odredba šaha glede modernizacije obleke. Ščno kakor v Afganistanu so se tudi v Perziji konzervativni krogi uprli modernističnim stremiljem državnih krmiljarjev.

Mila kazen Gandhija za protiangliško agitacijo

Kalkuta, 28. marca. V voditeljskih indijskih nacionalistov Gandhij je bil obsojen zaradi govora na shodu proti uvažanju inozemskega blaga v Indijo na eno rupijo kazni. Na omenjenem shodu je Gandhij tudi javno sežgal kos angleškega blaga. Milo kazen tolmadžijo domačini kot slabost vlade, ki nima poguma nastopiti proti voditelju narodnega gibanja z vso strogostjo.

Stresemann se vrača na Nemško

Berlin, 28. marca. Po poročilih nemških listov zapusti danes nemški zunanji minister dr. Stresemann San Remo in se vrne v Nemčijo. Preko velikonočnih praznikov se bo mudil v nekem južnonemškem kopališču.

Dve nesreči

Ljubljana, 29. marca.

Danes točno opoldne se je pripetila prva težja nesreča v letošnjem letu. Strojni monter Josip Boltežar, stanujoč v Cerkveni ulici št. 21, je hotel prehiteti tramvaj, ki je vozil izpred magistrata na Krekov trg, ravno na vogalu Fabjanove hiše, kjer je Mucova trgovina. Tir električne cestne železnice pa je tako nesrečno prestopil, da ga je zagrabil prednji del voza in podrl na tla. Tramvaj ga je vlekel še nekaj korakov po tiru. Sprevednik je voz takoj ustavil. Boltežar je bil onesveščen in je začel močno krvaveti na glavi. Organi reševalne postaje so stali pred Mestnim domom in so takoj prihiti na kraj nesreče. Nudili so ponesrečenemu prvo pomoč, nakar so ga z rešilnim avtom prepeljali v bolnico.

Včeraj se je opekla 16-mesečna stara hčerka železniškega strojevodje Maksa Zalarja iz Rožne doline. Doma v kuhinji sta ostali Maksa in starejša sestra Rozalija. Ta je polila s petrolejem drva v štedilniku in jih zažgala. Petrolej se je naglo vnel in začelo je goreti. Močno opečeno deklico so prepeljali v otroško bolnico. Njeno stanje je sicer resno, vendar pa ni nevarnosti da bi opeklinam podlegla.

Izvoz mesa v Avstrijo docela ustavljen

Od 25. t. m. dalje je ustavljen preko Maribora ves izvoz mesa in zaklane živine. — Intervencija naših izvoznikarjev na Dunaju

— Maribor, 29. marca. Nova veterinarsko policijska odredba avstrijskega poljedelskega ministrstva onemogoča skoro sleherni izvoz našega mesa v Avstrijo. Četudi bosta najbolj oškodovani zaradi te odredbe Rumunija in Poljska, je tudi iz Jugoslavije ustavljen sleherni eksport zaklane živine v Avstrijo že od 25. t. m., ker ne marajo jugoslovski eksporterji nositi rizika, da bi meso na podlagi novega pravilnika avstrijske veterinarske oblasti zavrnile. Kakor doznavamo, so bili izvršeni na Dunaju vsi potrebni koraki za

revizijo tega policijsko-veterinarskega pravilnika, ki omogoča avstrijskim državnim organom proglasiti sleherno pošiljko mesa kot predpisom neodobrljivo. Baje namerava v kratkem odpotovati celo posebna delegacija jugoslovskih izvoznikarjev na Dunaj, ki bo merodajnim krogom na Dunaju razlasi, da bo morala Jugoslavija poseči po protikukerjih, po katerih bo najbolj prizadeta avstrijska industrija, če bo Avstrija nadaljevala s to neprijazno politiko.

Rusija podpira ofenzivo Amanulaha

Koncentracija ruskih čet na severni afganski meji. — Ruska akcija je naperjena proti Angliji.

— London, 29. marca. Iz afganistanske meje prihajajo vedno pogostejša poročila, da koncentrira Rusija čete na severnih mejah Afganistana. Namen te koncentracije ruskih čet naj bi bil po zatrevanju pešavarskih diplomatskih krogov pomagati Amanulahu in do dobra izriniti angleški vpliv iz Afganistana. Moskovska vlada zaenkrat še ni demantirala teh angleških poročil o koncentraciji njenih čet na afganistanski meji, ki jo je pred nekaj dnevi zaprla za ves promet.

poslanik v Londonu v tem pogledu zelo desorjektivno. Na njegovo brzojavno vprašanje je sprejel sedaj iz Angore kategorični službeni demanti, v katerem izjavlja turška vlada, da ni bila objavljena mobilizacija niti enega letnika in da so nastale fantastične govorice o tem samo zaradi običajnih pomladanskih vojaških vaj.

Neresnične vesti o mobilizaciji v Turčiji

Vznemirjenje v londonskih diplomatskih in finančnih krogih. — Odločen demanti turške vlade.

— London, 29. marca. »Times« je bil objavljen iz Angore poročilo, da je bila Turčija odredila mobilizacijo, ki je bila naperjena proti Grčiji. To poročilo je vzbudilo v londonskih diplomatskih in finančnih krogih veliko vznemirjenje, ker je bilo doslej povsem nepričakovano. Nervoznost je povzročalo še dejstvo, da je bil tudi sam turški

poslanik v Londonu v tem pogledu zelo desorjektivno. Na njegovo brzojavno vprašanje je sprejel sedaj iz Angore kategorični službeni demanti, v katerem izjavlja turška vlada, da ni bila objavljena mobilizacija niti enega letnika in da so nastale fantastične govorice o tem samo zaradi običajnih pomladanskih vojaških vaj.

Dve italijanski vojni ladji potopili

V kitajskih vodah se je ponesrečila torpedovka, pri njenem reševanju pa se je potopil še eden torpedni rušilec.

— Šantung, 29. marca. Italijanska torpedovka »Muggiac« je zadela na pod vodo skrito čer in se je takoj potopila. Posadko in oficirje sta rešili neka japonska in kitajska ladja. Ko je hotel prihiti na pomoč potapljačiji se »Muggiac« neki italijanski torpedni rušilec, se je zaletel vanj neki kitajski parnik s tako silo, da mu je odtrgal del boka. Torpedni rušilec je prišel takoj toniti in se takoj nagnil na stran. Po rešitvi posadke so ugotovili, da manjka 30 mož, o katerih mislijo, da so utonili. Torpedovka

»Muggiac« je pripadala bivši avstro-ogarski vojni mornarici in je bila zgrajena l. 1912 v Kraljevi. Imela je 850 ton in vozila z brzino 32 vozlov na uro. Oborožena je bila s dvema stotimilimetrovskima topovima in šestimi 76milim. topovi. Posadka je štela 120 ljudi. Italijanska vojna mornarica je dobila ladjo kot svoj vojni plen in jo je uvrstila v svoj sestav.

Borze danes zaradi velikonočnih praznikov niso poslovale.

Samomor grofice Keglevich v Budimpešti

V smrt jo je poglala beda in razočaranja nad poroko sorodnice

— Budimpešta, 29. marca. Včeraj se je zastrupila 32letna grofica Geza Keglevich zaradi tega, ker ji grofica Ilona Battiany ni zapustila ničesar v oporoki. Grofovske par Keglevich je bil namreč brez finančnih sredstev ter se je opetovano pritoževal pri prijateljih, da jedva živi. Edina nada jim je bila, da bodo podedovali legat po umrli grofici Iloni Battiany. Sedaj pa se je izkazalo, da stara grofica ni prav nič mislila na Keglevicheve, ker je zapustila vse svoje

premoženje v druge namene. To je oba Kegleviche silno razburilo. Grofica je včeraj v odsotnosti grofa vzela 10 tablet lumnala ter se zastrupila. Ko je grof prišel s sprehoda domov, je našel ženo umirajočo na postelji. Grofice so prepeljali v bolnico, kjer pa ji ni bilo več pomoči. Umrla je v groznih mukah. Samomor znane aristokratkinje je vzbudil v budimpeštanski družbi veliko senzacijo.

Borba proti »glasbi v konzervah«

Afront ameriških godbenikov proti govorečim in muzikalnim filmom. — 158.000 godbenikom grozi brezposelnost.

— Newyork, 29. marca. V Zedinjenih državah vzbuja ogorčeno borbo in strogo kritiko nova iznajdba »govorečega filma« pri vseh, ki so ostali zaradi njega brez službe. Žrtve zmagovalnega tehničnega napredka v Zedinjenih državah postajajo namreč z vsakim dnem številnejše. V Zedinjenih državah se pripravljajo na boj proti govorečemu filmu velika in gospodarsko močna organizacija 158.000 godbenikov, ki so se dvignili proti »glasbi v konzervah«. Pri tem je treba pomisliti, da je pojav kinematografa onstran oceana imel za posledico sile razvoja glasbe. Okoli 20.000 kinematografov je zaposlovalo doslej orkestre od 3 do 100 glasbenikov. Najboljši glasbeniki sveta so prihli nastopati na koncertih v odmorih pri filmskih predstavah. S čimer je začela naraščati simpatija zanje. Specialisti s ponosom povdarjajo, da je v Nemčiji 19 velikih orkestrrov, v Angliji prav toliko, v Franciji 11, v Zedinjenih državah pa 59, ki igrajo v kinematografih. Naravno je, da je populariziranje glasbe imele za posledico znatno zboljšanje gnotnega

stanja glasbenikov in pevcev. Zato je povsem umljivo, da so se kinematografski glasbeniki ustrašili novega govorečega filma, ki grozi z brezposelnostjo ogromni množici 158.000 glasbenikov, ki morejo postati poagoma povsem nepotrební pri kinematografskih predstavah. Na drugi strani se seveda zopet zatrjuje, da bo novi izum silno mnogo doprinesel k popularizaciji glasbe in izboljšanju okusa občinstva. Izdaja.

Burno zborovanje državnega zbora v Lousiani

Baton Rouge, 28. marca. Na zasedanju kongresa države Lousiana je prišlo do burnih scen. Posamezni poslanci so se pretepali do krvi, tako da so jih morali nositi iz zbornice. Koncem seje je bilo sklenjeno obtožiti državnega guvernerja Huey P. Longa zaradi različnih nepravilnosti Med drugim je stregel po življenju enemu izmed poslancev, ponesrečal državni denar, vplival na sodnike ter nosil brez dovoljenja orožje.

Nova smer pri »Ljubljanskem Zvonu«

Urednik »Ljubljanskega Zvona« o leposlovju, eseju in kritiki ter o razliki med sodružniki »Ljubljanskega Zvona« in »Doma in Sveta«.

(Iz razgovora z urednikom Franom Albrehtom)

Ljubljana, 29. marca.

— Nekateri opažajo, da se od novega leta dalje javlja pri »Ljubljanskem Zvonu« neka nova smer. Koliko je ta vest resnična glede na leposlovje, eseje in kritiko?

Veseli me, ako se to opaža, upam pa, da se bo v prav kratkem času opazilo še vse bolj. Ali je to »neka nova smer«, ne vem, vsekakor pa utegne biti to neki nov duh. To bo po vsej priliki duh večje odločnosti, strožje rigoroznosti, žive borbivosti. Vem, da širša množica instinktivno mrzi vsako novo jasno misel, brezobzirno odločnost, radikalno gesto; ljudje ljubijo povprečnost. Zato bo list marsikje naletel na odpor. Toda kakšen popravek naj ima povprečnost v umetnosti?

Stvar je namreč danes taka: do nedavna so bile pri nas v ospredju malone vsobčnega javnega zanimanja politika, politična vprašanja, politična borba. Kulturna vprašanja, književnost, umetnost so imela nekak podrejen, čisto omaloževan pomen. Mi vsi, ki smo že davno pred tem novim stanjem v zemlji našemu političnemu dirindaju s studom in zanikanjem v srcu obrnili hrbet, smo le prepogosto z bridkosti jo opazili ta čudni bladni odnos slovenske javnosti do vsega, kar se je tikalo kulture, literarne in umetniške vprašanja. Duh naša je javnosti je zabredel v strašne, naravnost likovrat zavzemale v naši preteklosti. Že usodno plitvina.

Zdaj, ko je nezdružna politična borba izločena iz javnosti, bo po vsej priliki književnost zopet zavzela tisto visoko in odgovorno mesto, ki ga je že tolikokrat zavzela v naši preteklosti. Odnos med književnikom in širokim občinstvom postane spet topeljši in aktivnejši ter zato plodnejši. Žal, tudi umetnost se za stalno ne more hraniti iz same sebe, temveč ji je treba živga, oplajajočega pritoka iz duš uživačev občinstva. Po drugi strani pa je potrebno, da postane književnost zopet živ, aktiven, motoričen faktor v sodobni duševnosti, ne da bi hotela biti po silni originalna ali pa da bi se utapljala v neki imaginarni brezkrvnosti. »Nova stvarnost« morda ni publika friza v desetletju tolikih izumov, temveč živa potreba in tvorečega pisatelja in uživačev občinstva.

Besedni umetnosti je treba vrniti njen visoki suvereni pomen, njen ugled in dostojanstvo, njeno odgovorno življenjsko nalogo, tako da se poslej vsako literarno stvarjenje in breknjanje ne bo več moglo nazivati pisateljevanje. Kritiki je zopet treba odločiti njeno jasno, brezkompromisno in brezobzirno linijo.

Slovensko kritiko čaka še težka naloga

O vsem tem in podobnem so razmišljali urednik in njegovi sodružniki že davno poprej, preden so se strnili v ožji krog okrog »Ljubljanskega Zvona« z namenom, da dajo v njem svojemu delu jasnejši in razločnejši poudarek. Tekom zadnjega desetletja se je namreč v naše literaturo in umetnost naplavilo vse polno zmotnih nazorov, čudnih izkrivljenih pojmov, ki se niso pobijali ali pa so se zavračali s premajhno borbivostjo in doslednostjo. Tu bo treba marsikaj prečistiti in slovensko kritiko čaka še velika naloga. Marsikoga je n. pr. najbrže usopnilo, ko je bral v zadnji številki razmeroma ostro recenzijo letošnje publikacije naših ljudskih matice. I tu ostrost je bila načelno potrebna. Vse lika zmla je namreč, ako kdo domneva, da je za literarno delo katerekoli vrste mogoče uporabljati dvoje ali še več meril; eno merilo je, prav tako je površno natančno, da naj tako zvana ljudska literatura služi zgolj zabavi. To je krivično podcenjevanje preproste, nekega človeka. Za ljudsko knjigo velja isto, kar za mladinsko: izmed dobrega je dobro samo najboljši.

Kakor v literaturi, se je naplavilo premno neizčiščenih pojmov in problemov v vseh panogah sodobnega slovenskega kulturnega življenja. Z isto rigoroznostjo in doslednostjo kakor kritika na osnovi literarnih in umetniških del mora tu zastaviti svoj lemež kritični esej. To so živi, nadvse pereči problemi, ki se ne tijejo samo kulture v ožjem pomenu besede, marveč v isti meri tudi vseh socialnih, političnih, nacionalnih in mednarodnih vprašanj slovenskega naroda. Ta domaći esej mora dosegati »slovenski kritični esej iz izomnega slovenskega umetniškega in miselnega sveta«. Vse to v tej zadnji smeri je za tedaj lemež je racionalno porazdeljeno, ustrezno potrdam in pomenu.

Težka in nadvse kočljiva naloga za vsakega urednika v današnjih malo produktivnih časih je, kako izvirno literarno tvorbo spraviti v sklad s kritičnimi in umetniškimi zahtevami uredništva in kritike, ki jo pregrajata list. Jasno je, da ne kritik ne urednik ne moreta ustvariti genialnega umetnika, ako ga nista rodila doba in narod. Zato je potrebno, da je delo, ki se priobči, vsaj dobra literatura, živo, zanimivo, z umetniškimi sodobnim čutno prežeto delo. Takih pisateljev tudi naša doba ne pogrša.

Danes stojijo za »Ljubljanskim Zvonom« starijša vrsta sodelavcev — ne ena sama skupina, ne ena sama generacija — vrsta, ki z nedvomno jasnostjo ve, kaj in kam hoče. List se vodi v stalnem medsebojnem kontaktu, stalnem medsebojnem presojuju in delitvi, dela, ne več zgolj individualno, temveč nekako kolektivno, približno tako, kakor v prvih početkih Levečevca »Ljubljanskega Zvona«. Ta krog sodružnikov je brezpogojno odločen izvršiti in do konca izvesti svojo nalogo. Prijeto mi je izjaviti, da sem tega kroga vesel in sem ponosen nanj; z zaupanjem gledam v našo prihodnost.

daljni razvoj naših prizadevanj. Stori li bo mo svojo dolžnost.

— V čem vidite razliko med sodružniki »Ljubljanskega Zvona« in »Doma in Sveta«?

Zvonovci in Dominsvetovci

Umetnost se ne deli po nekem svetovnem ali socialnem naziranju, komaj da v svojem zunanem izrazu po svojem časovnem obdobju. Umetnost je svobodna in avtonomna. Nekaj umetniškega čuta ima vsak človek, tvorne sposobnosti so dane samim poredkim izbrancem. Ti so za svoje delo odgovorni samo svojem geniju in svoji človečnosti. To utegne biti eno izmed temeljnih naziranj širšega kroga sodružnikov našega lista. Morda je še neko skupno, osnovno stremiljenje, ki pa je utemeljeno predvsem v duševni strukturi posameznikov — stremiljenje, ki ga je N. A. R. L. S. formuliral z besedami: »Ako bi mi Bog dal na razpolago že najdeno resnico ali pa iskanje te resnice, se ne bi pomišljal in se odločil za zadnje.«

Vendar je naš list svobodna in neodvisna tribuna v najširšem pomenu besede. Zato bi pri njem z isto polnopravnostjo lahko sodelovali najvernejši katoliki, kakor najradikalnejši marksisti. Razni kulturni narodi, kakor Francozi in Nemci, imajo nekaj takih revij. V židovskem založništvu S. Fischer v Berlinu sodelujejo poleg židov in protestantov brezkonfesijski in prepričani katoliki (H. Bell, Sorge). Pri nas, kjer tudi v kulturnem in celo umetniškem življenju pogosto imperativno odločajo neke predvojne tradicije in predsodki, je to danes še težko izvedljivo.

»V Domu in svetov« se zadnje čase zopet javljajo vidnejši napori ustvariti slovensko neko katoliško literaturo, dočim se mladokatoliški bore za obnovo in presnovo religioznega življenja v literaturi in javnosti, gibanje, ki je danes jako močno med Francozi in Nemci. Ta skupna baza človeka zrelišča in skupnih naporov lahko daje listu pečat neke strjenosti, ki se pogosto očituje celo v vnanostih, kakor so snov, motiv, stil. Po taki strjenosti in enotnosti naš list ne more stremeti, ker njegovih sodružnikov ne veže enoten svetoven nazor, marveč so si edini zgolj v vprašanih umetnosti. Zato daje listu lahko neko enotnost samo umetniška kvaliteta, valcur.

— Ali ne bi bilo umestno, da začne izhajati »Ljubljanski Zvon« v večjem formatu?

Gotovo. Če pa je ne v večjem formatu, vsaj v večjem obsegu. Vsekakor ilustracije in umetniške priloge v »Ljubljanskem Zvonu« ne morejo biti bistvenega pomena. Ilustracije v listu, ki je predvsem namenjen literarni umetnosti in eseju, so samo komesija družinskemu okusu. Ilustracije spadajo v družinski list, umetniške priloge pa v list, ki se bavi predvsem z vprašanji likovne umetnosti. »Ljubljanski Zvon« pa je revija, ki mora z umetniško in miselnopotentnostjo nadomestiti podobe in slike. Ko se bo list temeljito preobrazil in poglobil, se bo samo po sebi izkazalo za nujno, da se mu razširi obseg. Gotovo za kulturno Slovenijo danes ni najlepše spričevalo, ako ima tak list niti ne polnih 2000 naročnikov, ko bi jih moral imeti najmanj 4000.

Jakopičev zbornik

— Kako bo proslavil »Ljubljanski Zvon« 60-letnico mojstra Jakopiča?

S posebnim jubilejnim zbornikom. Mojster Jakopič je med najodličnejšimi sodružniki »Ljubljanskega Zvona« in zato je samo pravično, ako ga list proslavi na enak način, kakor I. Cankarja po smrti in O. Zupančiča za njegovo petdesetletnico. Zbornik so napisali naši najboljši strokovnjaki in pisatelji. V njem je esejistično prikazan umetnikov razvoj, njegov pomen ter njegovo celokupno delo. Predvsem pa opozarjam na obsejnejši avtobiografski odlomek, ki ga je napisal mojster sam in ki je umetnina zase. Zbornik bo bogato ilustriran z večbarvnimi reprodukcijami, ki bodo smiselno dopolnjevale tekst in z markantno nazornostjo osvetljevale najvažnejše faze umetnikovega razvoja. Tako bo knjiga tudi v tipografskem pogledu zadovoljevala bibliofilske okusi. Zbornik izide sredi prihodnjega meseca za mojstrov jubilej.

50 letnica »Ljubljanskega Zvona«

— Kako nameravate proslaviti 50-letnico izhajanja »Ljubljanskega Zvona«?

Predvsem z globoko notranjo prenosno in prerodivno lista samega. Nadalje se objavi obsejnejša literarna kritična studija, ki bo obsegala historiat »Ljubljanskega Zvona«, njegov vsakodnevni pomen v razvoju slovenskega modernega pismenstva, odnos lista do raznih umetniških in literarnih struj doma in po svetu ter naposled estetsko-kritično analizo posameznih letnikov, odnosno skupin letnikov pod istim uredništvom. Končno se menda objavi že objavljen kazalo vseh prispevkov, ki jih je objavil »Ljubljanski Zvon« in ki ga je sestavil dr. Štebinger. Umestno bi tudi bilo, da se razpiše primerne nagrade, ki bi se ob sklepu jubilejnega letnika priznale za najboljše prispevke vseh literarnih vrst (pesem, roman, novela, esej, kritiko). Toda to je končno stvar uprave, ne mene. — k.

Ljubezljiv mož.

— Prva leta najinega zakona si vedno trdil, da sem tvoja zvezda, — tarna astronomova žena.

— Saj bi bil vesel, če bi bila res moja zvezda, kajti bila bi oddaljena vsaj nekaj milijonov kilometrov od mene.

Tajinstvena smrt Bosanca v Monte Carlu

Bosanc Radmilo Gnjatić je baje skočil predlanskim skozi okno igralnice v Monte Carlu in se ubil. — Njegov oče je prepričan, da sin ni izvršil samomora.

Naši čitatelji se gotovo še spominjajo tragične smrti Bosanca Radmilo Gnjatića v igralnici v Monte Carlu. Dne 27. junija 1927. je Gnjatić razburil ves Monte Carlo. Poskusil je zažgati igralnico. Razlil je bencin po mizah in ga zažgal. Nato je potegnil iz žepa samokres in nameril na skupino igralcev. Toda v naslednjem trenutku je skočil skozi okno. Pariški in naši listi so tedaj objavili podrobnosti tega senzacionalnega dogodka v Monte Carlu.

Pokojni Radmilo Gnjatić je študiral v Berlinu in v Parizu ter je živel precej razkošno. Ko je prišel v Monte Carlo, so postali vsi pozorni, kajti imel je v igri ne navadno srečo in je dobival velike vsote. Govorilo se je, da je v mesecu juniju lani prigrabil več milijonov. Res je pa tudi, da je Gnjatić nenadoma sreča zapustila in v nočeh od 24. do 26. junija je izgubil vse milijone, ki jih je bil prigrabil. Ko so presegli po samomoru njegove žepne, so našli v njih samo še 45 frankov. S to vsoto je usodnega dne 27. junija sedel za igralno mizo in začel igrati. Ker ni imel sreče, je dobil živčni napad. Zažgal je igralnico in streljal na igralce ter naposled skočil skozi okno. To se je zgodilo pred dvema letoma. Po tem tragičnem dogodku časopisi o Gnjatićevi smrti niso več poročali. Pred dnevi je Gnjatićev oče, bivši radikalni poslanec iz Bosne, Kosta Gnjatić ukrenil vse potrebno, da se pojasni tajinstvena smrt njegovega sina. Ob tej priliki so ga obiskali tudi novinarji, ki jim je dal sledeče pojasnilo:

— Smrt mojega sina je bil hud udarec za mojo družino, je rekel stari Kosta Gnjatić. Okolnosti, v katerih je tako žalostno končal, so bile povod, da sem začel preiskovati vzroke tragične smrti sina Radmila. Moj sin je bil že kot otrok izredno občutljiv. Pozneje je nosil pri sebi vedno samokres in večjo dozo strupa. Če mu nisem dal denarja, mi je zagrozil, da bo ustrelil ali zastrupil. Da je hotel v živni razdraženosti zažgati igralnico, to mi je razumljivo, čudno se mi je pa zdelo, da je skočil skozi okno in se ni ustrelil, če je imel samokres že v roki. Po mojem mnenju bi izvršil samomor, če bi se zanj odločil, s samokresom, ne pa, da bi skočil skozi okno in se ubil.

Osma dražba kož divjih živali

Blaga za 30% več kot zadnjič, samo lisice preko 1000 komadov. Kvaliteta radi pozneje časa popustila. Zato cene v splošnem malo padle. Provenienca cela država, zlasti pa Slovenija, Hrvaška, Bosna, Dalmacija. Ponudbe še vedno manjše od povpraševanja. Blago se je kupovalo deloma za domačo potrebo, večinoma pa za Avstrijo, ČSR, Italijo, Nemčijo, Anglijo. Veliko zanimanje za dobro blago, zlasti za gorke lisice, kune zlatice in belice, dihurje, divje mačke, bele podlasice. Za polhe ni bilo zanimanja, za ostalo srednjevalitetno blago primerno povpraševanje. Dosežene so bile sledeče cene:

Lisice gorske za la blago	470—550
» » glave	710
» poljske za la blago	450—580
» » glave	650
Kune zlatice	1550—1760
» belice	855—1080
Dihurji	280—305
Vidre	800—950
Vevevce	11—14
Jazbeci	51
Zajci divji	21
» domači	225
Mačke divje	185—250
» domače	14—16
Podlasice bele	80—120
» rujava	1150
Krti	2—
Srne	1275
Gamsi	95—
Ris	200—

Sokol Jugoslovnski javnosti

Po naši državi potuje in prireja z dovoljenjem ministrstva v nemškem jeziku predstave neki igralni ansambel »Tegernseer«. Da te igralce javnost pravilno spozna, ugotavljamo:

Za igre v Slovenigradu je dal ansambel tiskati reklamne plakate dvojezično ter si je dovolil drznost, da je na vrhu lepakov postavil firmo »Sokolsko društvo v Slovenigradu«, kar je zbudilo — razumljivo! — pri našem obsejnejšem narodnem prebivalstvu skrajno ogorčenje. Pribiti je treba, da je prišla ta firma na lepak, ne da bi bil sploh kdorkoli izmed Sokolov v Slovenigradu prepelj za to vedel. Šele potem, ko so bili plakati nalepljeni, so slovenigradski Sokoli v svojo veliko konsternacijo opazili sokolsko firmo. Kdo je to samolast zakrivil, je irrelevantno. Postopanje je tako, da bi zaslužilo sodno zasledovanje — ako ansambel prepelj ne pobriše čez mejo.

Pozvani radi te samovoljnemu odgovoru, so igralci hoteli zvaliti krivdo za zlorabo sokolske firme na tiskarno. Na osnovi manuskripta, nahajajočega se še sedaj v Mariborski tiskarni, se da ugotoviti, da je to laž. Tiskarni je bilo predloženo gotovo besedilo lepaka.

Da se pride namenu te turnee do jedra, še to-le. Po informacijah, ki jih imamo, so igralci sami priznali, da so za svoje potovanje dobili podporo od nekega avstrijskega »Kulturbanda« in da ima turneja nekak plebiscitaren značaj, češ, posetniki naših predstav — to so naši Nemci!

Te konstatacije naj služijo ansamblu v »priporočilo« pri naših narodnih društvih,

Ko sem avgusta 1927 prišel v Monte Carlo, da bi se informiral o podrobnostih sinove tragične smrti, sem obiskal najprvo direktorja igralnice, ki mi pa ni hotel reči niti besedice o sinovi smrti. Potem sem vprašal neko bolničarko v bolnici, v katero so prepeljali sina. Ta mi je pripovedovala zelo zanimive podrobnosti. Rekla je, da je sin umrl v velikih mukah 30 ur potem, ko so ga našli v prepadu. Bil je pa pri popolni zavesti. Krupje je trdil, da je Radmil zblaznel in je v takem stanju skočil skozi okno.

Nato sem se razgovarjal z osebjem igralnice. Vsi so mi izjavili, da je krupje sina vrgel med pretepom skozi okno. To mi je potrdil tudi neki beograjski jurist, ki biva v Monte Carlu in je bil usodne noči v igralnici. Temu je zaupala neka Parižanka, ki je bila v sobi z Radmilom, da je krupje potisnil sina k oknu in ga v gneči, ki je nastala, vrgel skozi okno. To je videl tudi neki Nemec, ki je bil dober Radmilov prijatelj in je z njim igral v Monte Carlu. Po vsem tem sem šel v Nico in hotel dobiti kakega advokata, ki bi prevzel to afero in pojasnil zagonešno smrt mojega sina. Vprašal sem več advokatov, toda nobeden ni prevzel afera, češ, da se boji krupjeve osvete. Vrnil sem se v Sarajevo in obvestil našega konzula v Marseillo o izjavah, ki sem jih dobil v Monte Carlu. Konzulat je pa odgovoril, da nima pravice intervenirati pri vladi v Monacu, ker pri njej ni akreditiran. Konzulat mi je svetoval, naj prosim naše poslanstvo v Parizu za diplomatsko posredovanje.

Poslal sem poslaniku Spalajkoviću pismo, na katerega mi pa do danes še ni odgovoril. Ako se mi ne bo posrečilo na ta način pojasniti zagonešno smrt svojega sina, se bom obrnil na pariškega advokata Torresa in mu poveril preiskavo. Stori bom vse, da bo smrt mojega sina pojasnjena.

Končno je Kosta Gnjatić omenil, da je čital v listih o špiritistični seansi v Novem Sadu, med katero je medij hipnotizerja Vintera pojasnil vse podrobnosti atentata na A. Schlegla. Gnjatić namerava prositi Vintera, naj na isti način s pomočjo medija pojasni tragično smrt njegovega sina Radmila.

prosvetnemu ministrstvu pa v ravnanje.

Prosimo tudi druge nacionalne novine, da pojasnijo svojim čitateljem pravi značaj »Tegernseerjev«.

V Mariboru, dne 16. marca 1929.

Starešinstvo Mariborske sokolske župe.

★

ZAHVALA G. POINCARÉJA JSS.

Na sožalno izjavo, ki jo je starešinstvo JSS ob smrti maršala Focha poslalo francoski vladi, je dospela na naslov JSS sledeča zahvala: »Globoko ginjen sprčo vašega sožalja ob priliki smrti maršala Focha vam pošiljam najiskrenejšo zahvalo. — Poincaré.«

Prosuleta

Repertoir Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama:

Petek, 29. ob 15. »INRI«. Izven.
Sobota, 30. zaprto.
Nedelja, 31. ob 10. in ob 15. »INRI«. Izven.
Ponedeljek, 1. aprila: ob 10. in ob 15. »INRI«. Izven.

Opera:

Začetek ob pol 20.
Petek, 19. zaprto.
Sobota, 30. zaprto.
Nedelja, 31. ob 15. Prodana nevesta. Ljud. sika pred. pri zuž. cenah. Izven.
ob pol 20. Grof Luksemburški. Gostuje k. ličić.

Ponedeljek, 1. aprila: ob 15. Pri treh mladenkah. Ljud. sika pred. pri zuž. cenah. Izven.
ob 20. Aida. Gostuje ruski tenorist z. J. Vitić. Izven.

Tenorist G. Ljubiša ličić gostuje v ljubljanskem Narodnem gledališču na velikonočno nedeljo zvečer v Lecharjevi operi »Grof Luksemburški«. Poje naslovno vlogo grofa Reneja. Ob priliki svojega prvega gostovanja v tej vlogi pred kakimi desetimi dnevi je žel g. ličić viharno priznanje vsega gledališkega občinstva. — V ostalih glavnih vlogah nastopijo ga. Poličeva, ga. Balatkova in gđ. Striščeva ter g. Peček in Povhe. Opereto dirigira kapelnik g. Neffat.

Slavni ruski tenor g. I. Vitić gostuje prikrat na slovenskem odru na velikonočni ponedeljek, dne 1. aprila zvečer ob 20. in sicer poje vlogo Radamesa v Verdijevi operi »Aida«. Gospod Vitić je priznan in visoko cenjen ruski operni pevec solidnega, lepega glasu, ki je gostoval na vseh večjih odrih Rusije, bil gost japonskih, kitajskih in indijskih gledališč, kjer je povsod pel največje tenorske partije s pravim umetniškim uspehom. Pravkar gostuje v Zagrebu. Poleg odličnega gostu nosijo glavne vloge ga. Zinka Vilfan — Kunčeva in ga. Thierryjeva, dalje ga. Ribičeva in gđ. Primožič. Betetto, Rumpelj in Mohorič. Opero dirigira kapelnik g. Neffat. Začetek predstave točno ob 20. uri.

»Prodana nevesta« z g. Betettom v vlogi Kecal. Na velikonočno nedeljo popoldne se poje v ljubljanski operi najpriljubljenejša in tudi najefektnjša Smetanova opera »Prodana nevesta« kot ljudska predstava.

Opera »Pri treh mladenkah«, ki gre v letošnji sezoni že štirinajsto v naši operi in se je vsled izredno lepih melodij in tudi dobrega sčezja pri našem občinstvu zelo priljubila, bo vzprižena v ljubljanski operi na velikonočni ponedeljek popoldne ob 15. uri pri ljudskih znižanih cenah.

V četrtek, dne 4. aprila igra prikrat v ljubljani komorni kvartet iz Dresdene. Člani kvarteta so se posvetili popolnoma umetnosti ter potujejo s svojim orkestrom, ki je sestavljen iz vseh literatov, med njimi tudi iz naše jugoslovnske (Zidar, Širok) po vsem svetu. Ponudili so skoro v vseh večjih kulturnih središčih povsod z največjim uspehom. Kritike ga primerjajo z najboljšimi godalnimi kvarteti. Na ljubljanskem koncertu izrabo 3 kvarteta in sicer Haydna, Regerja in Čajkovskega. Cene običajne koncertne — predprodaja v Matični knjižarni.

Beleznica

KOLENDAR.

Danes: Petek, 29. marca 1929; katoličani: Veliki petek; pravoslavni: 16. marca, Savin.

DANASŠJE PRIREDITVE.

Drama: INRI.

DEZURNE LEKARNE.

Danes: Piccoli, Dunajska cesta, Bakarič, Sv. Jakob trg.

— Viktorija (Zagreb) : Ilirija. Za velikonočne praznike igra v Ljubljani moštvo zagrebske Viktorije, ki se je lani povzpela med prvorazredne klube ZNP in je sedaj na 3. mestu v prvenstveni tabeli. Zagrebska Viktorija igra zelo lep, tehnično izpopolnjen nogomet in ima sploh vse vrline dobrega moštva. Poleg tega igra Viktorija zelo fair in je v tem pogledu gotovo najbolj simpatično zagrebsko moštvo. V Ljubljani smo imeli že jeseni priliko prisostvovati napeti in zanimivi igri med Viktorijo in Ilirijo, ki je končala neodločno v razmerju 2:2. — Viktorija nastopi s kompletnim moštvom. Najboljši del zagrebske enajsterice je gotovo napad s famoznim strelcem Kornfeldom ter dobri krili Podvincem in Mikšo. Tudi krile so zanesljivi, obramba pa je trdna opora moštva. Ilirija bo pač morala napeti vse sile, če bo hotela Zagrebčane premagati ali vsaj doseči časten rezultat. Tekmi se pričneta oba dni ob pol 16.

Ljubljana pred prazniki

Po večerašnem dežju je nastopilo danes izredno krasno vreme. Po vsej Sloveniji je lepo in toplo, le v St. Janžu na Dolenjskem so imeli davi 1 stopinjo pod ničlo in oblakno. Povsod drugod je temperatura varirala med +1 do +6. Davi je bilo v Bohinjski Bistrici +1, jasno; v Kranjski gori +5, jasno; na Jesenicah +4, jasno; v Ljubljani gl. kol. +2, jasno; v Celju +3, megleno; v Dravogradu +1, jasno; v Mariboru gl. kol. +6, jasno; v Novem mestu +3, jasno; v Kočevju +4, jasno in na Rekeku +4, jasno. Vsi vremearji so mnenja, da bo za praznike lepo vreme.

Po ljubljanskih cerkvah so se danes vršili za veliki petek predpisani liturgični obredi. V vse cerkve je bil že zgodaj zjutraj velik naval vernikov. Ob 9. so v stolnici in drugih cerkvah odkrili razpelo, ki je bilo na tiho nedeljo zagrnjeno. Nato se je po cerkvah vršilo čiščenje sv. križa. Včeraj je škof posvetil tudi sv. križmo za birno. Ko blagoslovljajo sv. križmo, je določen poseben kantor, ki poje: »Ave sanctum crisma!« Stari duhovniki pripovedujejo, kako jo je pri tem polomil oče Valentin Vodnik. Za škofa Brigida je bil za kantorja določen poznejši tržaški škof Matevž Ravnikar. Njegov prijatelj Valentin Vodnik mu je prejšnji dan prijateljsko polagal na srce: »Matevž! Pazil, da se ne zmotiš in da ne zapoješ: »Ave sancta crisma!« Drugi dan pa so izbrali Vodnika za nosilca križne in kantarja. In Valentin Vodnik je trikrat zapel »Ave sancta crisma!« V latinščini je križma srednjega spola.

Današnji živski in ribji trg je bil izredno živahen. Kmetice z Iga, Grosuplje in drugih krajev so prinesle na ribji trg ogromno množino žabjih krakov, ki so jih prodajale po 0,25 do 0,50 Din komad. Tudi morskih in sladkovodnih rib je bilo precej, zlasti ščuk in klinov.

Iz Laškega

— Naši nasadi. Prav ste povedali, pravijo Laščani, ko so prebrali dopis »Več snage«, pa menijo, da bi bilo prav, če bi se napisalo še tole. Za življenje in delovanje pok. Valentinca so si vsi krogi od Opleševalnega društva pa do obine in okr. zasluga bili edini v tem, da je treba našemu združenju ustvariti tudi pogoje za letovišča, k čemur je treba osebno tudi lepših nasadov in senčnih sprehajališč. Po bližnji okolici so se nasadili smrekovi in borovi gozdovi, ki so dali mestu posebno priljubljeno gnezdo. Danes pa, ko živi svet v znamenju žage in sekire, padajo ti gozdiči, komaj dorasli, in griči kažejo svoja gola rebra, ki jih pomikajo plazovi v nižine. Glej tam za nivovarno in za pokopalištem pa gori pri blagoslovljenem studencu, kjer klesti farovž nesmiselno smreke in gabra, da je strah, Opleševalno društvo, kje si? Napravite vlogo na poglavarstvo, na Zvezo za tujski promet in drugod, pa boste dosegli konec takega vandalizma. Okolica Laškega mora biti zaščiten pred izsekavanjem gozdov!

— Sejma na veliki četrtek je bil slabo obiskan in se je prignalo zlasti malo živine v primeri s to dnevnimi sejmi prejšnjih let. Kriv je temu dež, ki nas je obiskal to jutro. Živine je bilo 184 glav, prodalo se je 43 volov (41 v Italijo), 3 telce in 2 kravi. Cena volom od 9 do 12 Din.

— Okrajna hranilnica in posojilnica je imela svoj občni zbor. Skupni promet znaša Din 3.472.700,90, rezervni sklad Din 440.133,00 pa. Vloge Din 1.164.135,08, posojila Din 408.354,18. Te številke kažejo lepe uspehe tega zavoda, ki ga našim čitateljem toplo priporočamo. Uraduje se dnevno.

ČASI SE IZPREMINJAJO.

— Civilizacija povsod napreduje, tudi v polarnih krajih. Se nedavno so jedli Eskimi lojve sveče.

— Zdaj pa jedo menda že električne

Dnevne vesti.

— **Z našim univerzom.** Rektorat univerze v Ljubljani razpisuje na rodarški inštitut mesečno pogodbeno asistenta. Prošnje je treba vložiti do 15. aprila.

— **Iz zdravniške službe.** Iz imenika zdravniške službe za Slovenijo je bil izbrisan seziski zdravnik v Ravnih toplicah dr. Franjo Labaš.

— **Preklic razpisa stalnih službenih mest na osnovnih šolah ljubljanske oblasti.** Ker se razpisi učiteljskih služb po odlokih prosvetnega ministrstva do nadaljnjega ne bodo več obravnavali, je prekličen razpis stalnih službenih mest na osnovnih šolah ljubljanske oblasti, ki je bil objavljen v »Uradnem listu« št. 135 z dne 10. decembra 1928. Tudi vse dodatne izpovedne k temu razpisu so postale brezpredmetne. Vložene prošnje se vrnejo posilcem po pristojnih sreskih poštah.

— **Razpis društva »Francosko-slovenski klub« v Ljubljani** se je po sklepu zadnjega obnove zbor razdelil.

— **Iz »Uradnega lista« »Uradni list« št. 31 z dne 28. t. m.** objavlja zakon o naknadnem sporazumu k trgovinski pogodbi med kraljevino SHS in Avstrijo in zakon o pogodbi o vzajemno-pravnem obveščanju med kraljevino SHS in Avstrijo.

— **Izpit v postnem ministrstvu.** Izpiti kandidati I. in II. kategorije za polaganje državnega strokovnega izpita za poštne uradnike in tajnike bodo polagali prijavljene izpite od 8. do 12. aprila. Izpiti se prično vsak dan ob 15.

— **Lanski tujski promet v Šibeniku.** Lani je poselilo Šibenik 6733 tujcev. Vsejši so samo oni tujci, ki so se mudili v mestu nad tri dni. Največ jih je bilo v avgustu in sicer 856, najmanj pa v oktobru in sicer 439.

— **Prvi kongres slovenskih filozofov v Pragi.** Od 6. do 13. oktobra se bo vršil v Pragi prvi kongres slovenskih filozofov. 14. februarja se je vršila seja pripravljalnega odbora, na kateri je bilo izvoljeno predsedstvo kongresa in določen program. Kongres bo razdeljen v tri sekcije: v lingvistično, kulturno - historično in v sekcijo za metodno-didaktična vprašanja. Predavanja in referati bodo dovoljeni v vseh slovenskih jezikih, poleg tega pa v francoski, angleški, italijanski in nemški. Doslej je prijavljenih že 55 predavateljev. Med drugimi se je prijavil tudi vseučiliški prof. dr. K. Kiderič, ki bo predaval o temi »Dobrovske pri Sloveniji«.

— **Izpremembe v naši vojski.** Napredovali so za arzenalskega mojstra Jakob Amba, za veterinarskega poročnika absolvirani študenti veterinarske fakultete Slavko Hudolin, za apotekarskega poročnika mag. pharm. Josip Kranjec, za administrativnega kapitana II. klase poročnik Ivan Rozman; v rezervno so prevedeni pehotni kapitan II. klase Rado Furlan, artiljerijski kapitan II. klase Vlado Dekleva in artiljerijski podporočnik dr. Anton Žnidaršič; v aktivno službo so prevedeni artiljerijski podporočnik Drago Brezovšek, pehotna podporočnika Stepan Srebotnjak in Rudolf Hvala ter avijacijski poročnik Josko Mondra; v našo vojsko se sprejeti bivši avstro-ogarski oficirji pehotni poročniki Stefan Blažek, dr. Konrad Lipinjak in dr. Josip Koropec, pehotni podporočniki Frano Smid, Ernest Ambroz in dr. Marko Kožulj, pehotni zastavnik Vilko Schwarz, artiljerijski kapetan Gustav Kunc, artiljerijska podporočnika dr. Anton Schuster in Beno Fischer, artiljerijski podporočnik Robert Vilček in računski podporočnik Vladimir Šram; vpokleni so: administrativni podporočnik ekonomske stroke Nikola Čop, strokovni podporočnik Anton Jamnikar ter pehotna podpolkovnika Edvard Vavpotič in Franc Dolnik; službe rezervnega oficirja so razrešeni pehot. kapitan II. klase Albin Breznjak, administrativni poročnik ekonomske stroke Josip Slaninik, artiljerijski kapitan II. klase Viktor Merlak in pehotni poročnik Jakob Bergant.

— **Zdravniška preiskava vajencev.** Na predlog okrožnega urada za zavarovanje delavcev in Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani je veliki župan ljubljanske oblasti odredil, da se morajo vsi vajenci pred vstopom v učno razmerje zdravniško preiskati. Te preiskave vršijo brezplačno zdravniški okrožnega urada, pri katerih se morajo vajenci zgledati v vprašalno polo, izstavljeno po bodočem mojstru (delodajalcu). Potrebne vprašalne pole se dobijo proti plačilu 1 Din pri vseh prodajalcih tiskovin OUZD. Sprječevala so kolka prostja. Vsi mojstri in stariši vajencev se vabijo, da navedeno odločbo velikega župana v lastnem interesu spoštevajo. Vprašanje zdravniških preiskav vajencev pred vstopom v učno dobo je splošne važnosti, ker se na ta način utrdi telesna in po možnosti tudi duševna sposobnost za izbrani poklic. Obenem se v danih slučajih prepreči okuževanje družine obrtnika potom tuberkuloznih vajencev.

— **Razsodišče Zbornice TOI v Ljubljani.** Ministrstvo trgovine in industrije je z razpisom z dne 19. marca 1929, št. 27.696/III-28, odobrilo pravilnik stalnega zborniškega razsodišča, ki se bo uradno nazivalo: »Razsodišče Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani«. S tem smo dobili v Sloveniji poleg borznega razsodišča še novo stalno razsodišče, pred katerim se bodo razsojali spori iz poslov trgovskega, obrtnega ali industrijskega značaja, izjemni spore med delojemalci in njihovimi namestniki. Za pristojnost tega razsodišča je treba, da se mu obe stranki podvržeta s pisarno izjavo in da vsaj ena stranka obratuje v naši državi. Sestava razsodišča se vrši tako, da vsaka stranka imenuje iz imenika razsodnikov po enega razsodnika, ta dva pa izvolita iz istega imenika tretjega razsodnika kot predsednika. Imenik razsodnikov objavi prihodnje dni »Uradni list«, na vpogled pa je tudi v zborniškem uradu. Sodbe razsodišča so končneveljavne. Razsodišče je že začelo poslovati in se v kratkem vrši tudi še prva razprava.

— **Izvoz jugoslovanskih vin na Češkoslovaško.** Po obvestilu, ki ga je prejela Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je ministrstvo za kmetijstvo porazdelilo letošnji kontingent 110.000 hl vina v sodih za izvoz na Češkoslovaško po nižini carinski tarifi na posamezna vinorodna področja na sledeč način: na župsko-negotinsko področje 4000 hl, na vršaško področje 30.000 hl, na sremako področje 16.000 hl, na mostarsko področje 4000 hl, na dalmatinsko področje 43.000 hl, na maslovaško-zagorsko področje 6000 hl, na slovensko področje 7000 hl. Od 10.000 hl vina v steklenicah pa pripade na področje Slovenije 7000 hl, na mostarsko področje 1500 hl ter na dalmatinsko področje 1500 hl, na kar zbornica opomirja vse zainteresirane tvrdke.

— **Dostavljanje vagonov za izvoz lesa.** Zbornica za trgovino, obrt in industrijo je prejela na spomenico v zvezi nastalega občutnega pomanjkanja odprtih železniških voz za prevoz stavbnega lesa in drv od Generalne direkcije obvestilo, da so ukrenjele vsi koraki, da se pospeši in pojača dotok praznih odprtih vagonov iz vseh področij železniških direkcij v Slovenijo, da bi moglo vozovno vodstvo ljubljanske direkcije poleg potrebe rudnikov kriti tudi potrebe lesne industrije v željenem obsegu. Obenem obvešča generalna direkcija zbornico, da je zaprosila v svrhu pojačanja izvoza in promptne odpreme stavbnega lesa v inozemstvo tudi italijanske in madžarske državne železnice, da odstopajo naši železniški upravi dnevno večje število praznih vagonov, katere se bo uporabljalo izključno za prevoz stavbnega lesa.

— **Tuji navdušeni za Dalmacijo.** Iz Šibenika poročajo, da je zadnje dni v mestu in okolici izredno mnogo tujcev, ki si ogledujejo krasote Dalmacije in Jadrana. So iz raznih krajev Evrope, največ jih je pa iz Nemčije in Avstrije. Tujci se ne morejo nadejati lepota naše zemlje. Neki nemški umetnik se je izrazil, da je Šibenika stolnica biser renesančne umetnosti in lepota slapov Krke prekaša ono niagarskih slapov. Neki strokovnjak je izjavil, da je kopališče v Šibeniku vzorno in da se lahko meri z marsikaterim kopališčem svetovnih letovišč.

— **Razstava kunccev in perutnine.** Za časa letošnje velesejske prireditve v Ljubljani, ki se vrši od 30. maja do 9. junija t. l. priredi perutninarški in kuncerejski odsek Kmetijske družbe skupno z upravo velesejskega posebnega oddelka velesejskega prostora velika razstava plemenitih kunccev in raznovrstne perutnine. Razstava je predvsem propagandnega značaja. Sila smo namreč v Sloveniji zaostali v reji malih živali napram inozemstvu. Na deželi pač vidimo na kmetijskih dvoriščih kure, race in drugo perutnino, ki grebe in braka po gnaju, redko pa plemenito pasmo. Naše kure nesejo povprečno 100 jajc na leto, ne ve jih pa veliko, da ležajo plemenite pasme do 300 jajc letno. Poleg kur jajčarice pa imamo pasme, ki se goje zlasti radi posebno okusnega mesa. Podobno je z našimi kunji ali domačimi zajci. Podijo se po hlevih in v kratkem času degenerirajo. V inozemstvu, zlasti v zapadnih evropskih državah pa je kuncerjca smotena in je velik vir dohodkov zlasti malemu človeku. Imamo kuncce, ki tehtajo do 8 kg in kuncce, katerih koža je vredna čez 100 Din. V Parizu ni boljše restavracije, ki ne bi imela na jedilnem listu na različne načine priprave kuncce. Pozivamo vse prijatelje in gojitelje perutnarstva in kuncerje, da se takoj prijavijo kot razstavaljalec na razstavi. Uprava velesejske je preskrbela veliko število velikih, svetlih in zračnih razstavnih kletk, kamor se bo namestilo male živali. Pojasnila daje Kmetijska družba in velesejski urad.

— **Poslana hranilnica kraljevine SHS** uvede s 1. aprilom 1929 mednarodni virmanski promet z Dansko preko čukovnega zavora v Kopenhagnu pod istimi pogoji, ki veljajo za ta promet z ostalimi državami. Podobna pojasnila glede mednarodnega izplačilnega in virmanskega prometa daje brezplačno podružnica Poštne hranilnice v Ljubljani.

— **Občni zbor Društva trgovskih in industrijskih nameščencev.** Društvo trgovskih in industrijskih nameščencev Slovenije v Ljubljani je imelo v sredo 27. t. m. svoj redni občni zbor. Občni zbor je vodil državni predsednik tov. Josko Zemljič, ki je podal pregledno sliko društvenega delovanja. Po poročilih tajnika in blaginjskega sledilce volitve novega odbora in so bili v novi odbor izvoljeni predsednikom tov. Josko Zemljič, odborniki Oton Raška, Vladimir Kravos, Ciril Likar, Franjo Melicer, Slavko Jeršan, Ciril Lampič, Pavel Kokalj, Drago Kovač, Lavoslav Slamič in Bogomir Lovšin. V nadzorstvo pa Evgen Lovšin in Anton Čotar. Po volitvah se je razpravljalo o vprašanjih nameščencev in sklenilo izvesti večjo akcijo za pridobitev novih članov. Društvo tem potom vabi vse privatne nameščence, da pristopijo k društvu.

— **Vreme.** Vreme je letos že pred aprilom muhasto. Včeraj je kazalo, da bomo imeli čez praznične deželno vreme, proti večeru se je pa zjasnilo in danes smo dobili krasno pomladansko vreme. Ker je precej hladno, je upati, da ostane vsaj nekaj dni lepo. Tudi vremenska napoved pravi, da bo lepo, poneči in zjutraj nekoliko hladneje vreme. Včeraj je v večini krajev naše države deževalo. Temperatura je povsod nekoliko padla. V Splitu in Beogradu je bilo 12, v Ljubljani 10,7, v Skopju 10, v Mariboru in Zagrebu 9 stopinj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 771 mm, temperatura je znašala 0 stopinj.

— **Glavna razprava proti atentatu na kralja.** Pred šestimi meseci je bil ubit na Jelačićevem trgu blizu Jurjevičeve ulice v Zagrebu urednik »Jedinstva« Vlada Kristović. Politijske je takoj aretirala atentatorja oboji mladega Sunjica. Podrobnosti atentata so znane. Sunjica so oddali v zapore sodnega stola in proti njemu so uvedli preiskavo. Zaslišanih je bilo mnogo prič in 22. aprila se bo vršila glavna razprava proti atentatu.

torju. Razprava bo trajala dva dni. Zaslišanih bo okoli 20 prič. Za obrambo vlada že sedaj v Zagrebu veliko zanimanje. Državni pravdnik predlaga smrtno kazen.

— **Zadavljeno dete v potoku.** Iz Koprivnice poročajo, da so našli včeraj v mestnem potoku Koprivnica za mestno klavnico truplo umorjenega deteta. Sodna komisija je ugotovila, da je bilo dete pred osmimi dnevi zdravo in normalno rojeno ter nato zadavljeno in vrženo v potok. Policijska je uvedla preiskavo ter išče detomortilko tudi v okolici.

— **Dve žrtvi uboja.** Pred dnevi je bil izvršen v Srebrniku strašen umor. Mate Bojašič se je sprl s svojim očetom Josipom. Ko je oče sinu pred hišo obrnil hrbet, ga je sin zavratno napadel in mu zasadil nož v hrbet. Oče se zkrulil mrtve na tla. Orožniki so se isti dan morila udeležili in ga izročili sodišču v Sisku. Bojašič se je zagovarjal, da mu je oče zapil vse premoženje in ga je doma vedno pretepal. Čez dva dni je bil izvršen slični zločin v sosedni vasi Furjane. Seljaka Salopek in Žegul sta se vračala s sejma. Med potjo sta se sprla. Salopek je vzel nož in ga zasadil Žegulu v srce. Žegul je bil na mestu mrtve. Salopeka so orožniki takoj aretirali. Ko so ga vprašali zakaj je umoril tovariša, je rekel, da mu Salopek ni hotel dati roke, ko sta se poslavljala in da ga je hudo razžalil. Salopeka so izročili sodišču v Slunju.

— **Sleparška vdova Ott obsojena.** Včeraj je bila končana razprava proti sleparški vdovi Ott, ki je izvršila več sleparij po Vojvodini, o čemer smo že včeraj poročali. Zaslišanih je bilo okoli 15 prič, ki so vse izpovedale obremenitveno za vdovo. Zadnja sleparija se ji ni več posrečila, sicer bi oškodovala tovarno sladkorna v Vrbsu za težke tisočake. Vdova je bila obsojena na 2 leti ječe in povračilo vseh stroškov.

— **Umor pred 10 leti.** Novembra l. 1918 se je napotil Žida Vitez iz Zabla v Sirmiju, da bi si izbral nevesto. Peljal se je z vlakom in na kolodvoru Gospodinjic je srečal fante Antona Kelemana. Petra Nomađija in Stefana Kokaja. Med njimi je nastal prepri in Keleman je ustrelil Viteza z lovsko puško. Kmalu so orožniki vse tri aretirali. Nomađi in Kokaj sta pa bila kmalu izpuščena, ker jima niso mogli dokazati sokrivde pri umoru. Keleman je pa ostal v preiskovalnem zaporu. V soboto bo sodno zdravstvena komisija odkopala truplo pred 10 leti umorjenega Viteza, da ugotovi, kako je bil umorjen. Keleman namreč tajni umor in pravi da je Viteza nekdo drugi udaril po glavi tako močno, da umrl, dočim obtožnica, da je bil Vitez ustreljen.

— **Društvo Dečji in materinski dom kraljice Marije v Ljubljani** ima svoj redni letni občni zbor v ponedeljek, dne 15. aprila 1929 ob 6. uri zvečer v Ljubljani. Ljoičeva ulica št. 16 z običajnim dnevnim redom.

— **Sin, ki je bil tri leta privezan na podstrešje.** Iz Sente poročajo o nenavadnem zločinu popeselnika Šerčeka. Megovi sosedje so javili policiji, da že dolgo ne vidijo Šerčkovega sina, kar se jim zdi zelo sumljivo. Sosedje so tudi povedali, da so razširjene govorice, da ima Šerček svojega sina že 3 leta privezanega na podstrešje. Na to ovadbo je policija odredila hitro preiskavo pri Šerčku. Ko je prišla na podstrešje, je res našla privezanega 16letnega sina. Oče je izjavil, da deček ni popolnoma normalen in da ga mora privezati in tepsti. Policiji se je to zdelo sumljivo, ker je Šerček dovolj bogat in bi umobolnega sina lahko dal v umobolnico. Policija je uvedla strogo preiskavo in je zveriskemu očetu vzela sina ter ga dala v bolnico, kjer bodo ugotovili, če res ni normalen.

— **Rajbolniška pajdaša Joce Oreščani.** Po dolgem zasledovanju so orožniki ujeli razbojnika Oreščanina, ki je kradel liškim kmetom predvsem živino. Z njim je bilo aretiranih 11 njegovih pajdašev. Vsi so prišli pred sodnike v Petrinji. Prebivalstvo se je pomirilo, ko je zvedelo, da je razbojnik pod ključem. Toda pred dnevi so se pojavili v okolici Petrinje in Siska novi roparji, ki so napadli kmeta Vasilija Demonia in Petra Španovića. Ko sta se vračala s sejma v Glini, je stopil pred njiju neznanec in jima nastavljal puško ter zahteval, da mu izročita vse, kar imata. Seljaka sta se ustrašila in sta roparju izročila denarnice. Orožniki so aretirali kot osumljenca seljaka Jovana Miševića in ga izročili sodišču v Glini. Mišević je bil svoječasnno tudi pajdaš tolpe, ki jo je vodil Joca Oreščanin.

— **Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani** proš v podružnice in C. M. »D. prijatelje, da nabere kak dar za pirhe za revne šolske otroke ob jezikovnih mejah.

DOŠLE OBLEKE ZA DEKLICE IN DEČKE v krasni izbi. KRISTOVIČ-BUCAR, Stari trg.

Oglase za velikonočno številko sprejema uprava »Slov. Naroda« še danes do 6. popoldne, najne oglase v soboto do 9. popoldne. Mali oglasi vsaka beseda 50 par, plača se lahko tudi v znakmah. »Slov. Narod«.

Kdor hoče svoj in zdrav ostati, naj popije eno do dvakrat na teden pred zajtrkom kozarec naravnega »Franz Josefove« grenčice. Zdravniška poročila iz bolnišnice svodvočijo, da radi pijejo »Franz Josefove« vodo zlasti bolni na črevesju, ledvicah, jetrih in žolcu, ker brez neprijetnih občutkov in posledic preprečijo odjaja. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

Da, draga moja, odkar kuhaš s KUNEROLOM, se počutim mnogo bolje. KUNEROL je lahko prebavljiva in zdrava naravna mast. Vsa javnost kontrolira neprestano proizvajanje, ker v tovarne Kunerola prihaja letno do deset tisoč gledalcev.

KUNEROL

100% ČISTA KOKOSOVA MAST

— **Vodeči oglašni zavod »Publicitas« d. d.** v Zagrebu je izdal svoj novinski katalog za leto 1929. Katalog je brezplačno vsem na razpolago.

Iz Ljubljane

— **Novo avtobusne linije.** Zadnji čas so mnogi podjetniki zaprosili za koncesije glede vzdrževanja potu, prometa z avtobusi. Avtobusni promet se splošno močno razvija in so že uvedene zveze z mnogimi bližnjimi in oddaljenimi kraji. G. Jože Magister iz Vižmarji je dobil koncesijo za prevažanje potnikov na progi Ljubljana - Polhov gradec. Avtobus bo vozil izpred Figovca na Dunajski cesti mimo glavne pošte po Selenburgovi ulici, skozi Gradisce in Erjavčovo cesto na Cesto v Rožno dolino in dalje na Vič-Kozarje - Bokavce - Dobrovo - Suico - Polhov gradec. Josip Pečnikar je dobil koncesijo za prevažanje potnikov na progi Ljubljana - Ig. Avtobus bo postal pri Mokarju na Barju, dalje pri Koslerju, v Matejni vasi, Brestu in Studencu - Ig. Vozal bo dalje tudi iz Studenca na Laverco in Škofeljo po potrebi.

— **Obrotno zbiranje v marcu.** V mesecu marcu je bilo na magistratu kot obrtni oblasti prijavljenih 34 novih obrtov, odjavljenih pa 60. Zanimivo je, da je dobil obrtni list neki bivši fašist, ki se sedaj drugače imenuje. Tudi neki Italijan je dobil obrtno dovoljenje za svojo agencuro.

— **Akcija mestnega magistrata za siromašne rodbine.** Socialni urad mestnega magistrata je zadnji čas uvidel akcijo za revne rodbine, da jim nakloni veljkonočne prihrke. Izdal je za najbednejše rodbine, ki so v resnici potrebne podpore, nakaznice za gotove trgovce, ki so dajali rodbinam moko, razine in sladkor. V ta namen je mestni magistrat izdal približno 10.000 Din ter je bilo obdarovanih 186 rodbin. Naval na socialni oddelek je zadnje dni zelo velik.

— **Predprodaja gledaliških vstopnic** za predstave med velikonočnimi prazniki se vrši ločeno in sicer je predprodaja vstopnic za pesnjensko igr. I. N. R. I., ki jo vprizori ljubljanska drama v nedeljo in ponedeljek ob 10. uri popoldne in ob 15. uri popoldne v dramskem gledališču. Za vse štiri operne predstave pa je predprodaja v operi. Blagajni sta odprti v soboto, nedeljo in ponedeljek popoldne ob 10. do pol 1. in od 3. do 5. ure popoldne.

— **Radi preseljitve trgovine** prodajam ta teden vsakovrstno manufakturno blago in storjene oblike pod lastno ceno. Fran Reiser, trgovec in krojač, Ljubljana. Šolski dvorci poleg mesarskega mosta.

— **Tovarna Vojnovič & Cie na Viču,** je prevzela ves inventar firme »Transformator« d. z. o. z. v Ljubljani in razprda vso zalogo, več v današnjem oglasu. 214-n

— **Škratitinke v Ljubljani al.** Zadnji čas se širijo po Ljubljani neutemeljene vesti, da se v mestu množijo slučajni škratitinke in da se je že več otrok umrlo. Informirani smo se na mestnem fizikatu in zvedeli, da ni še 6 tednov nobenega slučajnega škratitinke in tudi drugih nalezljivih boleznih zadnje čase ni bilo.

— **Pomočniki zbor Gremila trgovcev** v Ljubljani sklicuje redni letni občni zbor za torek 16. aprila t. l. ob 7. zvečer v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Občni zbor bo eno uro po sklicanju ob vsaki udeležbi. — Načelnik.

— **Iz V uradih velikega župana ljubljanske oblasti** v Ljubljani se bo od 1. aprila dalje uradovale: ob delavnikih od 8.—12 in od 15. do 18. ob sobotah od 7.30 do 13.30. Od 1. aprila dalje bo sprejemal g. veliki župan ljubljanske oblasti stranke ob torkih in petkih, ako ta dva dneva ne padeta na praznik, od 9. do 12.

— **Iz Dneve igr. Strauss.** Za veliko noč prinese ZKD premijero ravnokar dovršene filma o življenju komponista Johana Straussa ml. V tem filmu se nam pred očmi življenje valčkovskega kralja od njegove mladosti do onih dni, ko je stal na vrhuncu svoje slave. Ze v mladih letih je kazal Strauss veliko nagnjenje in veselje do glasbe in ni ni pomagalo, da bi ga zamogli odvrniti od študija muzike. Vkljub očetovi nejevolji je presedel mladi Strauss ves svoj prosti čas za klavirjem ali harmonijem in se naslajal v svojih kompozicijah. Ko je na Dunaju prvič nastopil je dosegel triumfalni uspeh. Takorekoč čez noč je postal slaven in obdivovan. Dobival je ponudbe od najrazličnejših delov sveta, gostoval po veleznatih vse Evrope, najraje pa se je mudil v Rusiji, kjer ga je zadrževalo med drugim tudi ljubezen do neke mlade velike kneginje. Ko pa je nekoč v njegovem sru ustalo neizmerno demotivje je mahoma zapustil Rusijo in se vrnil na Dunaj. Tu je ostal do svoje smrti. O tem vsesplošno znanem glasbeniku nam torej pripoveduje film, ki ga bo predvajala ZKD prvič v Ljubljani in sicer v Elitnem kinu Matice na Veliko nedeljo in ponedeljek vsakikrat ob 11. uri dopoldne.

Iz Celja

— **Vodne kontrole ure** bo nabavila mestna občina, da bo ugotovila, koliko vode pravzaprav troši oziroma potrebuje mesto. Nabavljene bodo za enkrat tri ure in sicer bodo montirane na glavnem vodnem vodu v Vitanju, v Vojniku in v Celju. Vode bo tudi potem še vedno primanjkovalo.

— **Izgnubljeno in najdeno.** Justina Vodeb iz Slivnice je izgubila v Cankarjevi ulici črno usnjato, že obrabljeno ročno torbico z vsebino okrog 65 Din gotovine. Anton Gumšek, uslužbenec mestne elektrarne je izgubil v mestu 100-dinarski bankovec. V Prešernovi ulici sta bila najdena 2 bankovca po 10 Din. Na policiji se nahaja že nekaj tednov zdravniški termometer in navčno Penkala pero, ki ju je našel neki stražnik v Prešernovi ulici. Lastnik naj se zglaši na policijskem oddelku sreskega poštavstarva.

OTROŠKE NOGAVICE
Zigom
K
N
J
C
Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše

Szekula Jenő:

Suženj in Rimljanka

Roman.

Vrv na rokah sem pregrizel z zobmi in predrgnil ob ostro skalo. Kri mi je sicer pricurljala iz kože, toda kaj za to! Glavno je bilo, da sem imel roke in noge proste.

Nekaj časa sem ležal nepremično na tleh. Bil sem kakor do smrti izmučena zver, pripravljena na napad. Kmalu je krožila kri po otrpelih udih, normalno.

Vstal sem in se pretegnil. Odstranjena je bila glavna ovira in zdaj sem imel prosto pot iz votline.

Proč od tod! — sem vzklisknil.

Proč s tega prokletega sveta.

Okrog kamnoloma je bilo še vse tiho. Tudi oboroženi pazniki so še trdno spali. Nikogar ni bilo, ki bi me mogel zadržati.

Na vso moč sem hitel po strmim pobočju hriba. Le tu pa tam sem se ozrl, če mi niso morda pazniki za petami.

V daljavi se je čulo pasje lajanje, kar me je vzpodbujalo, da sem se še bolj žuril.

Prilitej sem do vznožja in se začel ozirati, kam bi krenil.

Naključje je hotelo, da se je tisti hip primajal od nasprotne strani Sejanus. Bil je pijan. Toda zdaj se ga nisem ustrašil. V mišicah sem čutil strašno moč. Planil sem mu nasproti. Vedel sem že vnaprej, da ga ubijem.

— Ti! — je zajecjal presenečeno. — Ti hočeš znova pobegniti? Kaj še nisi bil dovolj kaznovan?

Nisem mu odgovoril. Ugriznil sem se v ustnico, stisnil pesti in planil nanj.

Mojega srditega pogleda se je menda tudi on ustrašil, kajti nehoti se je začel umikati.

V naslednjem hipu sem ga na vso moč udaril po levem očesu. Opočel se je in padel.

— Morilec! Morilec! — je zahropel. Planil je pokonci in navahlil name. Bil je zelo močan.

Toda zgrabil sem ga za goltenec in ga na vso moč stisnil. Stala sva na rohu globoke jame. Zdal nisva bila več gospodar in suženj — tu ni bilo med nama nobene družabne razlike. Oba sva bila navezana na moč svojih mišic, bila sva kakor divji zveri, ki se borita na življenje in smrt.

Za hip me je izpustil. S pestjo sem ga udaril na vso moč po bradi, obenem sem ga pa sunil v trebuh. Opočel se je in omahnil v globoko jamo. Slišal sem, kako je padel na kamenje. Kruti tiran sužnjec je bil mrtev.

— Morilec! Morilec! — sem se krohotal nad njegovim grobom.

Pri kamnolomu so se zasvetile luči. Menda so slišali Sejanove klice na pomoč. Kmalu sem zaslišal za seboj klice: — Držite ga, držite ga!

Pasje lajanje se je bližalo. Bili so mi že za petami. Začel sem bežati, kar so me nesle noge.

Proč od tod! — sem mrmral v smrtnem strahu.

Cim bolj sem hitel, tem večja je bila razdalja med menoj in pazniki.

51

Slednjič sem jih pustil daleč za seboj. Mislim, da sem rešen.

Prispel sem na kraj potoka. Tu sem se za hip ustavil, da sem se napil hladne studenčnice. Umil sem si tudi okrvavljeni obraz.

— Kakor zver sem, ki jo preganjajo lovci, — sem pomislil.

Rad bi bil legel v travo, da bi se vsaj malo odpočil. Toda počival sem samo nekaj minut.

— Naprejš! Za njim! — so se začuli od vseh strani glasovi.

Bili so mi zopet za petami. Planil sem pokonci in hitel dalje.

Bežal sem po vörösvarskem travniku in v daljavi sem že videl zidovje rimskega amfiteatra. In neka praznoverna slutnja mi je šepetala, da bom rešen, če prispem tja.

— Amfiteater! Amfiteater! — sem šepetal spotoma.

Kmalu sem prispel do njega. Pot mi je pa zastavil vojak, za katerim je stalo več žensk in vrtnarjev pomočnik.

— Držite ga! Primate ga! — so kričali za menoj.

Vojak je potegnil meč in začel mahati z njim okrog sebe. Strgal sem mu čelado z glave in ga udaril s pestjo po nosu. Opočel se je in meč mu je padel iz rok.

Začel sem se srdito braniti. Krvo-lonen pes mi je že lajal pod nogami, pa sem ga sunil, da je odletel v jarek.

— Te že imamo, zdaj nam ne rudiš več! — so se čuli za menoj klici.

Nekdo me je udaril po glavi in onesvestil sem se.

Nastavi mu uho na srce.

— Je še živ.

— Se diha.

Odprl sem oči in zagledal nad seboj dražesten ženski obraz.

— Frontina! — sem zašepetal in razprostrl roke, da bi jo objel.

— Kakšna Frontina? Jaz sem Margita, tvoja žena.

Vstal sem in se začuden ozrl okrog. Solnce mi je sijalo v obraz, o starovškem Aquincum ni bilo duha ne sluha. Vlak vicinalne železnice, poln letovščarjev, je prisopihal mimo.

— Kje pa sem? — sem zajecjal presenečeno. — In kaj hočete od mene?

— Jaz sem Margita, tvoja žena. A tale gospod je Dobozi. Kaj naju ne poznaš?

Seveda, poznam in. To je moja draga žena, ki sem ji prisegel pred oltarjem večno zvestobo. A to je njen bratranec Dobozi.

— Torej... torej sem rešen! — sem zajecjal in se znova onesvestil.

Epilog.

Dolgo so me lečili v sanatoriju, kajti izlet v stari vek mi je bil pošteno omajal zdravje. Zaradi napačne zdravniške diagnoze sem prišel celo v umobolnico, toda po kratkem opazovanju so me odpustili kot zdravega.

Od tistega časa živim srečno v krogu svoje rodbine. Tašča mi še bolj střeže nego poprej. Še zdaj se mi včas pripije, da pozabim na svoje ime in se predstavim kot Viduare. Žena in tašča se mi smejeta. Večkrat zame-njam tudi ljudi. Toda taki pojavi so

vedno redkejši. Domači zdravnik je potolažil mojo rodbino, da bom kmalu popolnoma okreval.

Včas se mi še pripeti, da nazovem svojo ženo Frontina, namesto Margit. Spočetka se je jezila, ko sem ji pa povedal, kako dražestna je bila ona rimska dama in kako zelo ji je bila podobna, se je pomirila. Sicer pa na nebu najinega zakonskega življenja

nobenega oblačka. Petra-Dobozija so premestili nekam na kmete in od tiste- ga časa je konec moje ljubosumnosti.

Včas se še napotim v Aquincum, seveda skrivaj, da bi žena ne vedela. Tam iščem svoje stare znance, Frontino, malo tontrix, Gelasea in Congria, toda oni ne morejo več vstati iz grobov.

KONEC.

Preprosta hrana pomeni dolgo življenje

Kdor hoče dolgo živeti in biti vedno zdrav, mora jesti sočivje, maslo, mleko in sir. — Preveč jesti ni zdravo.

Med atleti prevladuje mnenje, da morajo jesti čim več mesa, da si utrdijo mišice. To naziranje je pobija prof. Leonard Hill, ki pravi, da pomeni preprosta hrana dolgo življenje. Hill objavlja o prehrani človeka daljšo razpravo, v kateri pravi med drugim:

Prejšnje čase so kmetje od ranega jutra do poznega večera težko delali, jedli so pa večinoma kruh in čebulo. Škotski kmetje in delavci opravljajo najtežja dela, pa jedo samo ovseno kašo, črn kruh in ribe. Irski kmetje do zadnjega niso poznali druge hrane, nego krompir, koruzo, ribe, mleko in zelenjavo. Ribiči, ki love slanike, so se hranili v starih časih večinoma s prepečenecem, slaniki in navadnim pivom. In pretežna večina teh delavcev, ki so delali ob preprosti hrani na svežem zraku, je doživela visoko starost. Japonski vozniki prevozijo 60 milj na dan in se hranijo samo z rižem in salato. Na Danskem je dosegel neki mož vztrajnostni rekord s kolesom, dasi se je hranil mesec dni pred tekmo s krompirjem in mlekom. Sladkosnedne- ži in pozeruhi se temeljito motijo, če mislijo, da pridobe kaj na fizični od- pornosti in zdravju, ko potrošijo ves denar za jed in pijačo.

Hrana mora dovažati telesu dovolj toplote in nadomestovati energijo. To se pa doseže z vsako preprosto hrano, s kruhom, maslo, mesom ali zele- njavo. Glavno je, da je hrana prebav- ljiva. Težaki potrebujejo nekaj tisoč kalorij toplote več, nego človek, ki se ne giblje. Poleg toplote, ki jo dova- ja telesu navadna hrana, mora biti v hrani še zmes proteinov, soli in vitam- inov, ki so neobhodno potrebni za rast, za odpor proti različnim boleznim in za plodnost. Pomanjkanje vitaminov, ki jih je največ v mleku in maslu, ovira rast in slabi odpor proti infekciji. Re- dčilne snovi, ki so za prehrano neobho- dno potrebne, so v sočivju, maslu, mle- ku in siru. Zato je treba jesti čim več sočivja in mlečnih jedi.

Ribe, ovsena kaša in mleko so tudi zelo redilna in lahko prebavljiva hrana. Eskimi se hranijo s surovim ribjim mesom in maslo, pa so na glasu kot zelo krepki in zdravi ljudje. Če bi imeli i Eskimi nekaj časa hrano, kakrš- no imajo prebivalci mest, bi dobili tu- berkulozo in bi pomrli. Mesta so loči- la ljudi od narave, sočivje je razme- roma drago in zato je po mestih toliko bolnih ljudi. Kdor hoče biti zdrav in

komur je ležeče na tem, da dočaka vi- soko starost, naj je čim manj mesa, slaščic in raznih delikates. Kozarec pi- va ali vina pri jedi ne škoduje, druga- če se je pa treba alkohola izogibati. Ljudje bi se morali zavedati, da po- vzroča prenapolnjen želodec samo bo- lezni. nikakor pa ne pomeni pravilne prehrane organizma. Kdor hoče dolgo živeti in biti vedno zdrav, naj je za obed kosček mesa ali ribe, sočivje, krompir, riž in sadje, za južino čaj z eni mali dvema prepečencema, a večerjo kruh, maslo, sir in salato ali pa namesto sira malo ribo odnošno omle- to. Jestni ne smemo nikoli toliko, da bi se preobedili. Sploh je priporočljivo je- sti samo toliko, da potolažimo lakoto.

Umor dr. Cimbalova vedno zagonetnejši

Umor dr. Cimbalova in poskušeni umor njegovega stanovskega tovariša dr. Krala postaja vedno bolj zagonet- ni. Preiskava zavzema vedno večji obseg in na dan so prišle nove podrobnosti, ki utegnejo umor pojasniti. Orožniki so zaplenili vse perilo v bol- nici in ga pustili mikroskopično prei- skati. Ugotovili so sledove zmlatega stekla tudi na plaščih tamošnjega pri- marija dr. Vozenika in še ene usmi- llenke. Umora so sedaj osumljeni sam primarij in štiri usmiljenke. Dasi je zločin slei ko prej še vedno tajinstven, so oblasti prepričane, da gre za dobro premišljen zavratni umor. Oblasti so tudi ugotovile, da so morilci najmanj dva meseca obema zdravnikoma me- šali zmlato steklo med jed.

Samomor 14-letnega dečka

Na Dunaju je v sredo popoldne populene vzbudil splošno pozornost samomor 14-letnega dijaka Franca Quietta. Fant si je na travniku za me- stom pogljal kroglo v glavo in še pre- dno je prispel rešilni avto, je umrl.

Več dečkov, ki so bili priča samo- mora, pripoveduje, da se je Quietti igral z kroglo. Nenadoma je nastal med njimi radi vrvi prepir in pretep. Med pretepom je Quiettu padla iz žepa pi- štola. Njegov tovariš jo je pobral in mu dejal: »Kaj, ti si hotel na nas stre- ljati? Čakaj, takoj pokličem stražni- ka!«

Zdi se, da je vplivala ta grožnja na dečka porazno. Domov grede je dejal svojim tovarišem, da si ne upa domov, ker se boji stražnika, ki utegne priti k njim. Oče bi ga takoj dal v pobožne- valnico. Nenadoma se je ustavil, si na- stavil pištolo na čelo in sprožil, še predno so mogli prijatelji nesrečo pre- prečiti. Bajce je fant že popreje večkrat izjavil, da si bo končal življenje. — Policija pozveduje, kaj je prav za prav gnalo fanta v smrt. Vse kaže, da so ro- ditelji grdo ravnali z njim.

Smithova pred sodiščem

Poročali smo že o Valeriji Smitho- vi, ki je več let izvrstno glumila vlogo meškega in bila kot polkovnik Parker na čelu londonske fašistične organizacije. Končno so jo razkrinkali in te dni se je moral bivši »polkovnik« zaradi krive prispege zagovarjati pred sodiš- čem. Pri obravnavi pa sicer podjetna in pogumna ženska ni bila preveč ko- rajžna. Jokala je in sodniki so jo ko- maj pomirili. Ko pa je senat odredil, da mora pred višjo instanco, se je Smithova onesvestila. Smithova se mora zagovarjati radi krive prispege, ker se je pri prisegi izdala za moža in tudi navedla napačno ime. Bivšega polkov- nika čaka precej ostra kazen, kajti An- gleži v takih primerih ne poznajo šale.

Največje živali

O velikosti na suhem živčih živali smo točno informirani in menda ni na svetu sesavca, ki bi ga človek ne po- znal. Nihče pa ne ve, kakšne skrivno- sti krije v sebi morje, v kolikor se tiče morskih živali. Med malo znane mor- ske živali spada še vedno sipa, o ka- teri nihče točno ne ve, kakšno velikost lahko doseže. Kolikor je iz prirodos- lovskega znanja, se pojavlja ta morska ži- val v velikosti nekaj centimetrov do 20 metrov. Na raznih morskih obalah, n. pr. v Kaliforniji, je morje vrglo na su- ho sipe, dolge nad 30 m. Domneva, da gre v tem primeru za morskega gada, je napačna. Sipja je važna morska ži- val, ker služi za prehrano drugim mor- skim živalim, pa tudi ljudem, zlasti v Italiji in na Kitajskem. Angleški zo- olog Bulleu pravi, da ni v morju nobe- nih vegeterijancev, marveč da se vse morske živali imed seboj požirajo.

Če se omejimo na zanesljive podat- ke, lahko označimo za največjo žival na kopnem in v morju glavača (vrsta kitov). To je zelo energična, močna in pogumna žival. Druge morske živali je ne napadajo, ker se je boje, glavač je pa vedno pripravljen na boj. Zoolog Bullen meni, da je požrl preroka Jona nazbrž glavač. Ta morska pošast lahko požre šest ljudi nenačkrat. Bullen je našel v želodcu glavača 5 m dolgega morskega soma. Bullen je videl glava- ča, ki so ga ujeli v Beringovi ožini in ki je tehtal 5000 meterskih stotov. Malo je verjetno, da bi bile kdaj živele na zemlji živali, večje od sedanjih gla- vačev.

Kupuite „Zvezdanko“!

Naznanilo.

Prevezli smo celokupen inventar tvornice »Transformator« d. z. o. z. Ljubljana, kakor: raznovrsten elektro-inštalacijski material, generatorje, motorje, transformatorje, elektr. vrtnalne stroje, venti- latorje, števce, instrumente in aparate, sesalce prahu (Saubsauger), elektr. kuhalne aparate, likala, žarnice itd. Interesentom seznam zalogo na razpolago.

Z ozirom na likvidacijo vse zaloge smo znižali cene vsem pred- metom nizko pod dnevno ceno. Prodaja se vrši iz dosedanjega skladišča Ljubljana, Dunajska cesta 75. Pisemna pojasnila samo na naš naslov. — Telefon št. 2043.

Vojnovič & C. e.

Ljubljana - Vič

635

PRIMULIN

najbolj dovršeni svetlopisni papir

za suho kopiranje z anonjakom, širok 75 cm in 100 cm. — Prekaša vse dosedanje izdelke.

Fabrikat L. Van der Grinten. Venlo, Holland. Jugosl. patent št. 6024.

Samoprodaja za Slovenijo

Nova založba, r. z. o. z., Ljubljana

Kongresni trg 19. Telefon št. 2793

KDOR OGLAŠUJE, TA NAPREDUJE!

>Mali oglasi<

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakah. Za odgovor znakmo! — Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo. — Najmanjši oglaš. Din 5.—

Osebni avto

»Daimler« s 4 sedeži, v dobrem stanju, z novo pnevmatiko, ki ra- bi zelo malo bencina. 12/24 k. s. s plačano drž. takso, takoj napro- daj za 18.000 Din. — Pojasnila daje ravnotež M. Rozman, Mo- šerana, Gorjanski. 633

Z najboljšim uspehom

se nad 23 let uporabljal Lauricin kroglice za ozdravljenje spolnih bolezni (triper bole kapa) V vsaki lekarni puščica Din 25 S pošto pošlje lekarna Blum, Subo- tica 29-L

Prodaja se cirka 15.000 kg subega sena dobrega. Natančneje se poizve Cesta na Kodeljevo št. 8. 591

Za velikonoč

NOGAVICE

svilene, svil. flor., cvrtnate, pavolnate, damske moške in otroške, moške perilo, ovrtnike, zapestnice, dam- ske reform hlače, rokavice, kravate, moške in otroške paramnice, žepne robce priporočila po nizkih cenah

Osvald DOBEIC, Ljubljana

Pred škofovo št. 15

Za velikonoč!

Pekovskega učenca

proti popolni oskrbi, z obliko, hrano in stanovanjem sprejme moderna pekarna Alfred Mayer, Subotica. 632

Gozdar

28 let star, oženjen, s 3 mešč. in enoletno gozdar. Solo, desetletno prakso, veziran v vseh panogah spadajočih v stroko, kakor tudi v lov, ekonomiji in vrtnarstvu, išče stalno službo s 15. aprilom ali 1. majem kot gozdar ali boljši samo- stojen gozd. Čuvaj-lovce. Je popol- noma tizen, točen, energičen in zanesljiv. Cenjene ponudbe na na- slov: Martin Gorjanc, gozdar, po- šta Vuzenica. 631

Sobo

z vso oskrbo oddam gospodu ali dijaku v bližini univerze. Naslov v upravi »Slov. Narod«. 587

Uradnik

z večletno prakso, izurjen v nem- ški in slovenski korespondenci, knjigovodstvu (bilancist), nemško in slovenski stenografiji, strofelepisu in v vseh pisarniških delih. Išče službo pri večjem podjetju ali od- vetniški pisarni. Nastop lahko ta- kol. Dopise prosim na upravo »Sl. Narod« pod »Samostojna moč 579«.

Klavirji, Bösendorfer, Höpfer & Heitzmann, Fürster, Stengl

so nesporno najboljši

Dobite jih za najmanjši obroke le pri trvdki

Alfonz Breznik

Ljubljana, Mestni trg 3.

Pozor, hišni posestniki!

Posipajte svoje vrtove in dvor- šča z dolomitnim peskom, ki vam ga dostavlja na dom K. Vodnik. Podruž. št. 25, p. Ljubljana 7. Naročila sprejema tudi trgovka »Jeklo« na Starem trgu v Ljub- liani.

Krasno posestvo

Ker imam nebroj pisem od raznih strani, ne morem vsakemu posebej odgovoriti. Obrnite se torej na »Jutro« in »Slovenca«, ki sta pri- občila natančen opis dne 3. mar- ca. — Posestvo je v Savinjski dolini med Celjem in Zalcem, v eni kvadratni parceli. V sredini posestva, okrog poslopja dva sad- na vrta. V eno smer nžive in trav- niki, drugo gozd, zraven paša. — Posestvo ima svojo cesto, brez vknžb in prevzika. Cena se izve pri ogledu posestva. — Last- nik: Ivan Intihar, Gorica 27, pošta Celje. 531

Šivalni stroj

dobro ohranjen, ugodno napredaj. Ponudbe pod »Šivalni stroj« na upravo lista. 488

Hotelsko-restavracijsko podjetje

dobro uvedeno, popolnoma opremljeno, centralni po- ložaj, z okoli 40 sobam: 55 postelj in zraven spa- dajočimi prostori je na- prodaj. Ponudbe priporo- čeno na p. pret 53. Split

I. Stjepušin

ZAGREB, Julevska 57

priporoča najboljšje tambove, tice, štole, partiture i ostale po- trebitve za vsa glasbila.

Odlikovan na pariskoj izložbi

Cjenci trank

Meško Albus milo Zvon za pranje varuje Vaše perilo!

Večina umetnih sredstev za pranje škoduje perilu zaradi svojih škodljivih dodatkov. Albus milo Zvon nasprotno raztopi najtrdo- vrstnejšo onesnago ter varuje naj- boljšo občutljivo tkanino.

Albus milo Zvon za pranje je mehko, iz finih masti izdelano, pristoje mlo, prosto vseh škodljivih dodatkov. Daje krasno perilo in varuje roke.

Albus milo Zvon odgovarja na svoji izdatnosti popolnoma cen. Gospodinja ga cen zaradi njegove vedno enake vrline.

Albus milo Zvon za pranje se dobiva v vseh v stroko spadajo- jih trgovinah.

Albus milo Zvon za pranje

Izdeleje: Albus tovarna mila d. d. No. 1 Sed.

POZOR! POZOR!

„Napoleon“ v Ljubljani

Cenl. občinstvu vjudno naznanjaja, da otvoriva na Velikonočni ponedeljek na Tržaški cesti št. 4 (vokal Bleiweisove) gostilno »Pri Napoleonu«. Točila bova prvovrstna štajerska, dolenska in dalma- tinska vina po najsolidnejših cenah. Tudi topla in mrzla jedila bodo na cenl. gostom vedno na razpolago. Otvoritev bo ob 3. uri pop. Na- cenl. gostom vedno na razpolago. Za mnogobrojen obisk se topla stopi odelek železničarske gošbe. Za mnogobrojen obisk se topla priporočata.

Franja in Niko K. man.